

TMSF'NİN ŞİRKETLERE KAYYIM OLARAK ATANMASI VE SONUÇLARI

Hüseyin Yörükoğlu

S.M.M.M / Türkiye, e-mail: huseyinyorukoglu@hotmail.com

4 Şubat 2025 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 7539 Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 7. Maddesi ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun (TMSF) şirketlere kayyım olarak atanmasına ilişkin düzenleme yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu düzenleme, muhalefet partilerinin Anayasa'ya aykırılık ve ticari faaliyetler üzerinde risk oluşturduğu eleştirileri nedeniyle 9. Yargı Paketi'nden çıkartılmıştı.

Ancak, düzenleme 25/7/2018 tarihli ve 7145 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna 2'nci geçici madde olarak eklenmek suretiyle yayımlanmıştır.

Buna göre 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun;

282'nci maddesinde düzenlenen ve alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tâbi tuttuğu, bu suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerini, bu özelliğini bilerek satın aldığı, kabul ettiği, bulundurduğu veya kullandığı tespit edilen,

314'üncü maddesinde düzenlenen;

a) Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozan, Devlet topraklarının tamamını veya bir kısmını yabancı bir devletin egemenliği altına koymaya veya Devletin bağımsızlığını zayıflatmaya veya birliğini bozmaya veya Devletin egemenliği altında bulunan topraklardan bir kısmını Devlet idaresinden ayırmaya yönelik bir fiil işlediği,

Citation/Atf: YÖRÜKOĞLU, H. (2025). TMSF'NİN ŞİRKETLERE KAYYIM OLARAK ATANMASI VE SONUÇLARI. İZMİR SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER DAYANIŞMA DERGİSİ. 8(1): 132-136.

Corresponding Author/ Sorumlu Yazar:

Hüseyin Yörükoğlu

E-mail: huseyinyorukoglu@hotmail.com

Bu çalışma, Creative Commons Atf 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

b) Düşmanla iş birliği yaptığı, Devlet ile savaş halinde olan devletin ordusunda hizmet kabul ettiği, düşman devletin yanında Türkiye Cumhuriyeti Devletine karşı silahlı mücadeleye girdiği,

c) Devlete karşı savaşa tahrik ettiği, Devlete karşı savaş açması veya hasmane hareketlerde bulunması için yabancı devlet yetkililerini tahrik ettiği veya bu amaca yönelik olarak yabancı devlet yetkilileri ile iş birliği yaptığı,

d) Temel millî yararlar karşı faaliyetlerde bulunmak için yarar sağlamak amacıyla yabancı kişi veya kuruluşlardan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak kendisi veya başkası için maddi yarar sağladığı,

e) Yabancı devlet aleyhine asker toplama, yani Türkiye Devletini savaş tehlikesi ile karşı karşıya bırakacak şekilde, yetkisiz olarak, yabancı bir devlete karşı asker topladığı veya diğer hasmane hareketlerde bulunduğu,

f) Askerî tesisleri tahrip ve düşman askerî hareketleri yararına anlaştığı,,

g) Düşman devlete maddi ve mali yardım ettiği, Devletin savaş halinde olduğu devlete, savaşta Türkiye Cumhuriyeti Devletin aleyhine kullanılabilir her türlü eşyayı karşılıklı veya karşılıksız, doğrudan veya dolaylı olarak verdiği,,

h) Anayasayı ihlal eden, cebir ve şiddet kullanarak, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının öngördüğü düzeni ortadan kaldırmaya veya bu düzen yerine başka bir düzen getirmeye veya bu düzenin fiilen uygulanmasını önlemeye teşebbüs ettiği,

ı) Cumhurbaşkanı suikast ve fiilî saldırıda bulunmayı desteklediği,

i) Yasama organına karşı suç işlediği, yani cebir ve şiddet kullanarak Türkiye Büyük Millet Meclisini ortadan kaldırmaya veya Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevlerini kısmen veya tamamen yapmasını engellemeye teşebbüs ettiği,

j) Hükûmete karşı suç işlediği, yani cebir ve şiddet kullanarak Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetini ortadan kaldırmaya veya görevlerini yapmasını kısmen veya tamamen engellemeye teşebbüs ettiği,

k) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetine karşı silâhlı isyana tahrik ettiği,

l) Silâhlı örgüt kuran veya yöneten ve suç için anlaşma sağlayarak bu suçları işlemek amacıyla, silahlı örgüt kurduğu veya yönettiği,

315'inci maddede düzenlenen ve örgütlerin faaliyetlerinde kullanılmak maksadıyla bunların amaçlarını bilerek, bu örgütlere üretmek, satın almak veya ülkeye sokmak suretiyle silah temin ettiği, naklettiği veya depoladığı,

Veya 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde düzenlenen terörizmin finansmanı için fon sağlayan veya toplama suçlarının işlendiği (Bu konuda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığının bulunması halinde) hallerde,

Yani suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususlarında kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için gerekli olması halinde; Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesi gereğince soruşturma ve kovuşturma sürecinde, hâkim veya mahkeme tarafından, şirket işlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak şirketlere;

Veya son olarak da 128 inci maddesinin onuncu fıkrası gereğince yani soruşturma veya kovuşturma konusu suçun işlendiğine ve bu suçlardan elde edildiğine dair somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebebi bulunan hallerde, malvarlığı değerlerine,

Kayım atanmasına karar verilmesi halinde,

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kayıyım olarak atanabilecektir.

Bu halde kayıyım hak ve yetkileri bakımından 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununda Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna verilen hak ve yetkiler kıyasen uygulanacaktır.

Şirketlerin genel kurul yetkileri, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından kullanılacaktır.

Bu şirketler veya malvarlığı değerleri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun gözetiminde, Tasar-

ruf Mevduatı Sigorta Fonunun atadığı yöneticiler tarafından yönetilecektir.

Bu şirketlerin veya malvarlığı değerlerinin mali durumu, ortaklık yapısı, piyasa koşulları veya diğer sorunları nedeniyle şirketin veya varlıklarının ya da malvarlığı değerlerinin kısmen veya tamamen satılmasına veya feshi ile tasfiyesine Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından karar verilebilecek, satış ve tasfiye işlemleri, ilgili şirketin yönetim/müdürler kurulu veya malvarlığı değerleri kayyım temsilcileri ya da Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından yerine getirilecektir.

Satış ve tasfiye işlemlerinde azınlık hisselerinin sahiplerinin rızası aranmayacaktır.

Satıştan elde edilen gelirden şirket veya malvarlığı değerlerinin borçları ödendikten sonra kalan tutar, şirket veya malvarlığı değerlerinin işlerinde kullanılabilecektir.

Fesih ve tasfiye işlemleri sonunda borçlar ödendikten sonra kalan tutar, yargılamanın kesin hükümle sonuçlandırılmasına kadar açılan bir hesapta nemalandırılacaktır.

Şirketlerin tasfiye işlemlerini yürütmek üzere Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu tarafından görevlendirilen tasfiye komisyonu, adli işlemler veya davalar bakımından taraf ehliyetine sahip olacaktır.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atanmasına karar verilen şirket, taşınmaz, hak, varlık ve alacaklar hakkında Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesi uyarınca verilen el koyma ve tedbir kararları, kayyım yetkisinin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devriyle birlikte kendiliğinden kalkacaktır.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atandığı şirketleri veya malvarlığı değerlerini yönetmek ve temsil etmek üzere atananlar veya görevlendirilenler ya da atananlar tarafından temsil yetkisini haiz olmak üzere görevlendirilenler ile bu kapsamda yapılan işlemler hakkında 5411 sayılı Kanunun 127 nci maddesi uygulanacaktır. Yani, Fon Kurulu Başkanı ve üyeleri ile Fon personelinin, görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturma-

malar, Fon Kurulu üyeleri için ilişkili Bakanın, Fon personeli için ise Fon Kurulu Başkanının izin vermesi kaydıyla genel hükümlere göre yapılacaktır. Fon Kurulu üyeleri ile Fon personelinin iştirak hâlinde işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalarda Fon personeli hakkında soruşturma izni verme yetkisi ilişkili Bakana ait olacaktır.

Bu şirketlerin veya malvarlığı değerlerinin müsadereesine karar verilmesi halinde müsadere kararı; şirketlerin veya malvarlığı değerlerinin, bunların yönetim/müdürler kurulları veya kayyım temsilcilikleri ya da Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından satışı veya tasfiye edilmesi suretiyle yerine getirilecektir. Bu süreçte şirket ya da malvarlığı değerleri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun gözetiminde, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun atadığı yöneticiler tarafından ticari teamüllere uygun olarak ve basiretli bir tacir gibi yönetilecektir. Şirket veya malvarlığı değerlerinin satış veya tasfiyeleri veya ticari ve iktisadi bütünlük satışları 5411 sayılı Kanun ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna verilen yetkiler çerçevesinde yapılacaktır. Satıştan elde edilen gelirden şirket veya malvarlığı değerlerinin borçları ödendikten sonra kalan tutar şirket veya malvarlığı değerlerinin işlerinde kullanılabilir. Tasfiyeye karar verilmesi halinde işlemler tasfiye komisyonlarınca yerine getirilir. Tasfiye sonunda bakiye kalması halinde Hazineye irat kaydedilir.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyımlık görevi kapsamındaki karar ve işlemlerine karşı açılan davalar, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun merkezinin bulunduğu yer idare mahkemelerinde görülecektir.

Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütmektedir.

TMSF'nin Kuruluşu

5411 Sayılı Bankacılık Kanunu'nun 111'nci maddesi ile Tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla, mevduatın ve katılım fonlarının sigorta edilmesi, Fon bankalarının yönetilmesi, malî bünyelerinin güçlendirilmesi, yeniden yapılandırılması, devri, birleştirilmesi, satışı, tasfiyesi, Fon alacaklarının takip ve tahsili işlemlerinin yürütülmesi ve sonuçlandırılması, Fon varlık ve kaynaklarının idare edilmesi ve

Kanunla verilen diğer görevlerin ifası için kamu tüzel kişiliğini haiz, idarî ve malî özerkliğe sahip Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kurulmuştur

Aynı Kanunun 113'üncü maddesi gereğince Fonun başkan ve üyeleri Cumhurbaşkanı tarafından atanır ve Cumhurbaşkanı üyelerden birini, ikinci başkan olarak görevlendirir.

Önceki Dönemlerde Kayyum Uygulaması

Şirketlere kayyum uygulaması öteden beri söz konusu olup Ticaret Kanunu'nda kayyumun belirli bir tanımı bulunmamaktadır.

Türk Medeni Kanunu'nda düzenleme bulunmakta olup madde 403'e göre belirli işleri görmek, ve mal varlığını yönetmek için, 426/3'e göre yasal temsilcinin görevini yerine getirmesine bir engel olması durumunda ilgilinin isteği veya re'sen, 427/4 maddesine göre ise gerekli organlardan yoksun kalınması ve yönetimin başka yoldan sağlanamaması halinde kayyum atanması söz konusu olacaktır.

Ceza Muhakemesi Kanunu madde 133'te düzenlenen şirket yönetimi için kayyum tayini bir koruma tedbidir. Suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için gerekli olması halinde; soruşturma ve kovuşturma sürecinde, hâkim veya mahkeme tarafından şirket işlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak kayyum atanabilecektir.

Yeni Uygulamayla İlgili Eleştirilerimiz

Yukarıda anlatmaya çalıştığımız Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun (TMSF) şirketlere kayyum olarak atanmasına ilişkin düzenlemeyle ilgili eleştirilerimizi aşağıdaki gibi özetleyebiliriz:

1-5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282'nci, 314'üncü ve 315'inci maddelerinde ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4'üncü maddesinde düzenlenen suçların şirketler tarafından işlendiği hususunda "şüphenin varlığı" halinde şirketlere ve mal varlıklarına 5 yıl süreyle TMSF kayyum olarak atanabilecektir.

2- Hâkim veya mahkeme tarafından, şirket işle-

rinin yürütülmesiyle ilgili olarak şirketlere kayyum atanmasına karar verilecek olmasına rağmen kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı kriteri öne geçmekte, somut hukuki ve fiili sebeplerin tartışılmadığı, mülkiyet ve zilyetlik haklarının korunmadığı anlaşılmaktadır.

3-Hakim veya mahkeme tarafından kayyum atanmasına karar verilmesi, temel hak ve hürriyetlerden olan mülkiyet hakkı ve ona bağlı olan zilyet hakkını tek başına korumaya yeterli değildir.

4- Başkan ve üyeleri ile ikinci başkanının Cumhurbaşkanı tarafından atanan bir kurum ne derece tarafsız olabilecektir? Çünkü kayyum görevini tarafsız bir şekilde sürdürmesi gerekmekte olup bu sırada şirketin yararlarını korumak ve hukuka riayet etmek zorundadır.

5-Diğer taraftan şirketlere kayyum atanmasına ilişkin o denli seçenek yaratılmış ki, yönetimin düşünce ve yapısına aykırı yapılandığı veya faaliyetinde bulunduğu, düşünülen her şirkete kayyum atanması işten bile olmayacaktır.

Örneğin, bir şirketin gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tâbi tutan, bu suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerini, bu özelliğini bilerek satın alan, kabul eden, bulunduran veya kullanan şirketlere kayyum atanacak olması nedeniyle kayyum atanmanın gerekçesi olan "bilerek satın alınma" ve "kabul etmenin" objektif ölçütleri var mıdır?

Örneğin, Devletin bağımsızlığını zayıflatmaya veya birliğini bozmaya veya Devletin egemenliği altında bulunan topraklardan bir kısmını Devlet idaresinden ayırmaya yönelik bir fiilin objektif tespiti ne kadar mümkündür?

6- Fon Kurulu Başkanı ve üyeleri ile Fon personelinin, görevleriyle bağlantılı olarak bir suç işledikleri iddia edilmesi halinde soruşturmalar, fon başkanı ve üyeleri için ilişkili bakan ve personel için ise Fon Kurulu Başkanının izin vermesi kaydıyla yapılacağından bu durumda hakkaniyetli bir soruşturma yapılması beklenebilecek midir?

Keza, Fon Kurulu üyeleri ile Fon personelinin

iştirak hâlinde işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalarda Fon personeli hakkında soruşturma izni verme yetkisi ilişkili Bakana ait olacağından bu izinler ve soruşturmalarda taraf-sızlık beklenebilir mi?

7- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım-lık görevi kapsamındaki karar ve işlemlerine karşı açılan davalar, eylemin gerçekleştiği yer idare mahkemelerinde değil Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun merkezinin bulunduğu yer ida-re mahkemelerinde görülecektir.

Bu bağlamda, insanın aklına acaba bu konuda bu tür davalar özel tayin edilecek bölge idare mahkemesi başkanı ve üyeleri tarafından mı bakılacaktır şeklinde soru gelmektedir.

8- Bir savaşta veya olağan üstü bir dönemde olmadığımıza göre olağanüstü hal döneminde getirilen bir düzenlemeye benzer bir düzenleme-nin normal hukuk düzeninde yer alması isabetli değildir.

Uygulamanın Yaratacağı Sakıncalar

Hangi dönemde olursa olsun tamamen mev-cut iktidarın denetiminde olacak olan ve her an mevcut şirketlere el koyma şeklinde sonuçlana-cak bu uygulamadan ekonomimiz mutlaka çok yara alacaktır.

1-Bir çok şirket, sermaye sahiplerinin hiçbir söz hakkı olmadan tasfiye edilecektir.

2-İçinde bulunduğumuz özellikle Hazine ve Ma-liye Bakanının yurt dışından yatırımcı bulmaya çalıştığı bu dönemde yurt dışı yatırımcılar şirket-lerinin her an yönetimine el konabilecek kaygısı taşıyacaklarından böyle bir ortamda ülkemiz-de yatırım yapmayacaklar, ülkenin risk piri mi 240'lar seviyesine inmişken 2022 yılı seviyelerine çıkması işten bile olmayacaktır.

3-Aynı şekilde yurt içi yatırımcılar şirketlerine her an el konabilecek kaygısı ile yeni üretime yönelik yatırımlar yapmayacak, ellerindeki pa-raları tekrar eskiden olduğu gibi gayrimenkul ve otomobil gibi üretim dışı alanlara yatıracaklar ve çok yakın geçmişte yaşadığımız yüksek enflas-yon ve ekonomik durgunluğa sebep olunacaktır.

4- Yurt içindeki firmaların yurt içindeki mali-

yetler ve Türk ekonomisindeki risk algısının art-ması nedeniyle firmaların yurt dışında yatırım yapmak ve yurt dışı firmaların satın alınması yönündeki tercihleri artacaktır.

5- Yeni düzenleme ile İnsan Hakları Avrupa Söz-leşmesi'nde Ek 1 Numaralı Protokol ile güvence altına alınan mülkiyet, eğitim ve serbest seçim haklarının yeni düzenleme ile korunmadığı an-laşılmaktadır.

6- Diğer taraftan Ar-Ge ve inovasyona yönelik çalışmalar zayıflayacak, katma değeri yüksek ürünlere yönelim olmayacaktır.

7-Üretimin düşmesi ile ithalat artacak, ödemeler dengesi bozulacak, 2023 yılı öncesinde olduğu gibi ekonomik krizin eşğine gelinecektir.

8- Üretim artmayınca işsizlik artacaktır.

Oysa, Uğur Ersoy'un, "Şirket Yönetimi İçin Kay-yım Tayini" adlı kitabında da belirttiği gibi, eko-nomik ve ticari hayatın önemli unsurları olan şirketlerin ve özellikle sermaye şirketleri olan anonim ve limited şirketlerin ülke ekonomisine olan etkisi ve bünyelerinde barındırabilecekle-ri yüksek iş gücü nazara alındığında yapılacak müdahalelerin olası sonuçlarını derinlemesine düşünmek ve müdahale konusunda olabildiğin-ce hassas davranmak gerekmektedir.

Nitekim, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun (TMSF) şirketlere kayyım olarak atanmasına ilişkin düzenleme kaygı yaratmış, bu düzenle-menin ardından siyasi partiler dışında dış tica-retin %85'ini, kamu ve tarım hariç istihdamın %50'sini, kurumlar vergisinin %80'ini ödeyen TUSİAD 13 Şubat 2025 tarihinde açıklama yap-ma ihtiyacı duymuş ve ne yazık ki TUSİAD Başkanı ve TUSİAD YİK Başkanı göz altına alıp sorgulanmışlar ve haklarında 5 yıl 6 ay 15 güne kadar hapis istemiyle hazırlanan iddianame ka-bul edilmiştir.